

Nogle seværdigheder

1 Talerstolen
Denne store, let tilhuggede sten blev fundet på fælleden under anlægsarbejdet i 1910. Rundt om stenen ses nogle af de smukke, gamle hvidtjørn, der også stammer fra anlæggelsen.
Talerstolen blev efter sigende benyttet af Thorvald Stauning under et 1. maj møde, hvor han udtalte de senere meget citerede ord »Stau-ning eller kaos«.

2 Søen
Søen blev udgravet, da parken blev anlagt. Oprindeligt fik den tilført sit vand fra Lygte Å, som i vore dage er rørlagt. Søens afløb førte ud i Sortedams Sø. Ved anlæggelsen af Lyngbyvejen blev forbindelsen med åen imidlertid afskåret.
For at forhindre, at søen tørrede ud, blev der i 1992 via en ledning skabt mulighed for at pumpe vand hertil fra Sortedams Sø. Samtidig blev der etableret et nyt springvand i søens nordlige ende. Springvandet er både smukt at se på, og giver en kærkommen iltning af vandet.

3 Fælledbad og soppesø
I 1965 blev en ny soppesø og et friluftsbad indrettet til børn og unge. Siden da har begge anlæg været brugt flittigt i sommermånederne. I vinteren 1998-99 blev friluftsbadets bassiner imidlertid flisebeklædt og overdækket med en stor boble. Herved skabtes »Fælledbadet«, som kan benyttes hele året. Senest 30. juni 2008 skal badet dog være revet ned i følge dispensationen fra parkfredningen. Soppesøen, der oprindeligt var en del af selve søen i Fælledparken, kan fortsat kun benyttes om sommeren.

4 Skate-anlæg
Da skateboard-løb begyndte at vinde indpas i landet, blev der indrettet et anlæg til udøverne af denne sport. Anlægget blev indviet i juni 1988, og moderniseret i 1996-98. Det bliver flittigt benyttet af unge på skateboard og rulleskøjter.
Dette anlæg er medvirkende til, at Fælledparken fortsat kan leve op til formålet med parken – at være et sted, hvor folkelig idræt kan udøves.

5 Hovedindgangen
Kan man tale om en hovedindgang til Fælledparken, må det været dette indgangsparti. Pladsen er grusbelagt og velegnet til tivoli eller cirkus, og andre arrangementer, der giver trafik med tunge køretøjer.

Genforeningsmonumentet
Centralt ses Genforeningsmonumentet. I 1930 blev det opstillet til minde om Sønderjyllands genforening med det øvrige Danmark i 1920.
Monumentet er udført af billedhugger Axel Poulsen og arkitekt Holger Jacobsen.

Magnolia
Til højre for monumentet op mod postbygningen ses nogle store, gamle magnolia, som er smukke i deres blomstring i maj-juni. Planterne er de første magnolia, der kom til Danmark. Oprindeligt stod de foran Blegdams Hospital. Da de skulle fældes for at give plads for bygning af Panuminstituttet, rejste der sig en proteststorm. Det resulterede i, at man valgte at flytte planterne her til indgangen.

6 Fodboldspil
Fælledparken rummer i dag 6 turneringsbaner til fodbold samt flere minibaner. De er alle optaget fra tidlig morgen til sen aften af skoler og boldklubber. Herudover benyttes parkens græsarealer af mere uorganiserede grupper til forskellige former for boldspil.

7 Skak – også en sport
Også tanke-sporten skak har fået sin plads i Fælledparken. Det lille skakbord med bænke er skænket af enken efter en ivrig spiller, der brugte megen tid med at spille her.
Denne skik med udendørs skakspil her på stedet er blevet videreført op til i dag. Om sommeren ses ofte flere spillere fordybet i kamp.

8 Bøg
Dette træ, der er kåret som Danmarks nationaltræ, er overraskende nok ikke almindeligt i de københavnske parker. Men i Fælledparken har man lagt vægt på at plante træer, der er almindelige i landet – som f.eks. bøg.
Smukke er træerne om foråret med deres lysegrønne blade, og de giver en god skygge i varme somre.

9 Milestenen
Stenen er en af de sidste kvart-milesten, vi har bevaret i Danmark. Disse sten blev indført af astronomen Ole Rømer.
Stenen her blev sat i 1698 og markerede, at der var en kvart mil, d.v.s. 1,75 km, til Østerport. Placeringen midt i parken tæt ved vejen viser os, at Øster Allé var en vigtig vej ind til København, længe før Fælledparken blev anlagt.

10 Cafe-pavillonen
Den lille runde bygning midt i området med restauration blev opført som musiktribune i 1920. Her blev spillet klassisk musik om søndagen op til 1950'erne, hvor stedet blev lukket.
Først i 1979 blev pavillonen genåbnet, men nu som café. Det nye udskænkingssted skulle erstatte den i 1973 nedrevne »Fælledparkkro«.
I dag bliver stedet brugt både som restaurant og musiksted.

11 Trafiklegepladsen
I 1972 blev denne legeplads taget i brug. Den er indrettet med gader, vejkryds, trafiklys med mere, så børn kan træne i at færdes i trafikken. Færdslen på pladsen sker på cykler og i små go-carts. Her er jævnligt besøg af bl.a. skoleklasser, som ledsaget af en politiassistent, afholder cykelprøve. I skolestuen underviser legepladsens personale i færdselslære.
Mere traditionelle legeredskaber findes også på legepladsen.

- (A) Legeplads
- (B) Café (åben i sommerhalvåret)
- (C) Toilet (åbent ca. kl. 9-21, vinter lukkes v. solnedgang), med handicapafd. i Sanseshaven og v. P. H. Lings Allé
- (D) Toilet (åbent ca. 1. apr.-1.okt., ca. kl.9-21)
- (E) Pissoir
- (F) Hundeløbegård
- (G) Grill

Fakta om Fælledparken
Parkens areal er 58 ha, heraf udgør søen 1,9 ha. Parken blev anlagt i 1909 og fredet i 1963.
Café-pavillonen er åben: medio apr. - 1. okt.; søn.-ons. kl. 12-22, tors. kl. 12-02, fre.-lør. kl. 12-05.
Trafiklegepladsen og Legehuset på legepladsen ved Frederik V's Vej er åben mand.-torsd. kl. 9.30-17.00 og fred. kl. 10.00-17.00. Tidsbestilling for grupper på Trafiklegepladsen på tlf. 3542 3708. Nærmere oplysninger om legepladserne fås på www.legeplads.kk.dk.

12 Sansehaven

Denne have blev indviet i 1996. Den er indrettet, så også fysisk handicappede kan færdes og opleve bl.a. de mange velduftende planter i »duft-haven«. »Flodlejet« med et udvalg af forskellige materialer fra store sten til sand byder også på udfordringer for især børn.

Anlægget skal give indtryk til alle vores sanser. Her kan man f.eks. fornemme forskellen på lærkens bløde og enens spidse, stikkende nåle. (Sansehaven er nærmere omtalt i selvstændig folder).

13 Frimurerlogen

Bygninger som Parken og Rigshospitalet kan ses fra alle steder i Fælledparken. En anden dominerende bygning er Frimurerlogen, som var en af de første bygninger, der blev opført ved den nyanlagte park.

Logebygningen brød klart med arkitektens planer for bebyggelsen omkring parken. Tanken var, at en række lave bygninger, som ved Kongens Have, skulle danne en bort, der skabte små rum. Disse rum skulle skiftevis åbne sig mod parken og mod vejen.

14 Midgårdsormen

Slangen i græsset er et billede af Midgårdsormen – den orm, der omsluttede Verdenen ifølge den gamle nordiske mytologi.

Træskulpturen ved ormens ene ende fremstiller Balders liv. Han var, også ifølge mytologien, en blind helt, der blev skudt med en pil af mistelten.

Bag skulpturen findes en af parkens legepladser med personale. Den rummer for de større børn en BMX-bane anlagt oven på en dækningsgrav.

15 Borgbjerg

Denne skulptur, kaldet »Sædemanden«, er rejst til minde om F.H.J. Borgbjerg, der var en kendt politiker i perioden 1898-1935. Han var medlem af Borgerrepræsentationen, da man her vedtog at anlægge Fælledparken. Senere var han både socialminister (1924-26) og udenrigsminister (1929-35). Borgbjerg var internationalist og medlem af Socialdemokratiet.

Statuen er udført af Svend Lindhart og blev opsat i 1939.

16 Eg

Eg er, lige som bøg, et træ, vi forbinder med de danske skove. Tidligere blev egetømmer meget brugt til skibs- og husbygning. Mange københavnske huse hviler på pæle af eg, der er en hård og bestandig træsort. Det er dog sjældent, at vi ser egetræer så høje og slanke som i den gruppe, der vokser her.

17 Fodboldspilleren

Fælledparkens betydning for fodboldspillet illustreres smukt af denne statue af Jean Gauguin, der blev opstillet i 1939.

Umiddelbart bag statuen ligger en indhegnet grusplads, en kastebane. Området er beregnet til brug for sportsgrene som diskos- og spydkast.

18 Petanquebaner

På en af legepladserne ved Serridslevvej findes 16 petanquebaner. Banerne var færdige i 1997 og kan frit benyttes også efter mørkets frembrud, hvor de er belyste.

Fælledparkens historie

Slutningen af 1800-tallet stod det klart, at der var behov for flere grønne områder i København. I 1905 udkrev Borgerrepræsentationen derfor en konkurrence om en park, der skulle ligge på de gamle fællede.

Fælledeerne var op til århundredskiftet græsningsområde til kreaturer. Arealerne blev benyttet af militæret fra den nærliggende husarkaserne til græsning for soldaternes heste samt til eksercits og øvelser. Byens borgere, især den hastigt voksende gruppe af arbejdere, benyttede området til søndagsture, hvoraf det fik tilnavnet »de fattiges dyrehavsbakke«. Under disse ture blev fælledens første sportsgren dyrket, nemlig langbold. Lige siden 1886 er fælleden også blevet brugt til fodboldspil.

Allerede i 1872 indskrev Fælledparken – inden den blev anlagt – sig i arbejderbevægelsens historie. Her fandt det såkaldte »slaget på Fælleden« sted d. 5. maj. Dette »slag« var det første større sammenstød mellem den spirende arbejderbevægelse og ordensmagten. Siden blev Fælledparken da også rammen om arbejderbevægelsens festdag d. 1. maj. Også grundlovs-møder d. 5. juni afholdes i parken.

Borgerrepræsentationen bestemte, da de udkrev konkurrencen i 1905, at den nye park skulle være velegnet til boldspil og atletik. Der skulle kunne afholdes store møder og fester i området. Samtidig skulle parken være velegnet til udstillinger, uden at der var behov for større forandringer. Hertil kom, at der skulle indrettes et indhegnet område velegnet til boldspil, gymnastik og atletik samt om vinteren til skøjteløb. Hermed var grunden lagt for det, vi i dag kender som Parken.

En helt ny parktype var med dette program introduceret i København. De parker, der op til århundredskiftet var anlagt, var fransk inspirerede promenadeparker med slyngede stiferløb og store anlæg med blomster. Den nye park skulle være mere »engelsk« med store åbne plæner. Det var en folks park mere end en borgerskabets park, der skulle anlægges.

Med i planerne for Fælledparken var også ideer om, hvordan bebyggelsen rundt om skulle udformes. Tanken var, at husene skulle anlægges som en knækket bort, der skiftevis åbnede sig med små rum mod parken og mod vejen. Snart blev disse planer tilsidesat, da man tillod opførelsen af Frimurerlogen mod Blegdamsvej, og siden kom de store ambassadebyggerier mod Øster Allé til.

Vindere af konkurrencen blev de to ingeniører Nobel og Koch. Deres forslag blev gennemtaget af landskabsgartner Glæsel, og i 1909 kunne anlægsarbejdet påbegyndes.

Noget helt særegent for Fælledparken var, at der i beplantningen blev benyttet almindelige, danske træer og buske som bøg, eg og hvidtjørn. Også på denne måde brød man med de traditionelle parkanlæg.

I 1911 kunne den københavnske befolkning tage den nye park i brug. Parken har naturligvis ændret sig gennem årene, og anlæg som legepladser er med mellemrum blevet fornyet, men karakteren er ikke ændret.

Fælledparken er fortsat et naturligt centrum for større sportslige og kulturelle arrangementer, samtidig med at den er et indbydende grønt åndehul midt i storbyen. I 1963 blev parken fredet og dermed sikret mod bebyggelse i fremtiden.

Praktiske oplysninger

Adgangsforhold

Borgm. Jensens Allé og Øster Allé skærer gennem parken. Adgangsforhold fremgår af kortet.

Åbningstider

Fælledparken er åben hele døgnet. Åbningstider for Fælledbadet og soppesøen oplyses på tlf. 3539 0804 og på www.fritidkbh.dk.

Transport

Oplysninger om offentlig transport til Fælledparken fås i HUR Kundecenter, tlf. 3613 1415 og på www.rejseplanen.dk.

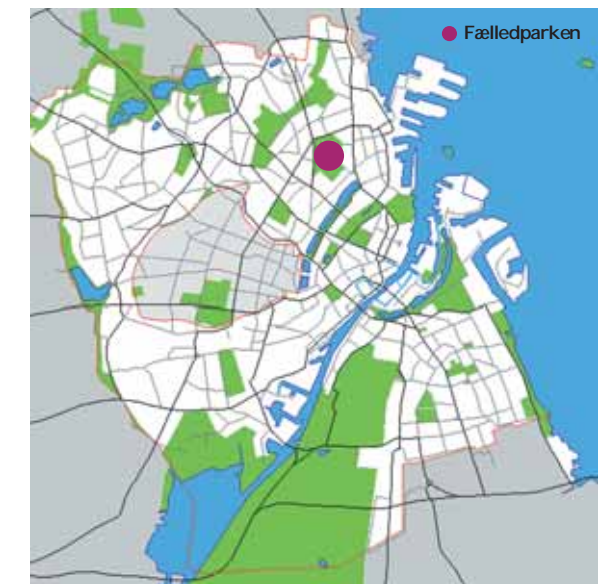
Færdsel i parken

Hunde skal holdes i snor. Der er i parken indrettet 2 hundeløbegårde (se kortet).

Cykling henvises til de i parken særligt afmærkede stier.

Faciliteter

I parken findes 10 griller (se kortet), som frit kan benyttes. Arealer udlånes til afholdelse af større arrangementer og fodboldspil. Henvendelse om lån skal ske til Vej & Park, tlf. 3366 3500.

KØBENHAVNS KOMMUNE
Bygge- og Teknikforvaltningen
Vej & Park

Redaktion: Susanne Henriksen. Foto: Jim M. Madsen, Bente Gunders, Helle Nielsen, Anne Varnum, Føle Mathiesen, Gerth Hansen/Bildotus, BMM/Karlshavn, Lyngby, Jens E. Larsen, Karl François Coudert, TPK, Robert Larsen/Grafik AS, 2. rev. udgave 2004.

